

Kapitel 1. Udvikling i indkomster og formuer siden 1995/1996

1. Indledning og sammenfatning

I perioden fra 1995 til 2003 er den disponible indkomst – dvs. indkomsten efter skat – i gennemsnit steget med 1,7 procent om året, når der tages højde for den generelle stigning i forbrugerpriserne i perioden. For de erhvervsaktive aldersgrupper (25-59 år) har indkomstfremgangen medført, at den enkelte i gennemsnit har 22.100 kr. mere til forbrug i 2003 end i 1995. Baggrunden for denne indkomstfremgang er først og fremmest, at produktiviteten – og dermed reallønnen – er steget. Dertil kommer, at beskæftigelsen er steget med omkring 150.000 personer i denne periode, hvilket ligeledes bidrager til højere gennemsnitlige indkomster.

Stigningen i indkomsten har imidlertid ikke været lige stor for alle indkomstgrupper. F.eks. er gennemsnitsindkomsten for de fattigste 10 procent af de 25-59 årige *faldet* med 0,1 procent i gennemsnit pr. år i perioden, mens gennemsnitsindkomsten for de rigeste 10 procent er steget med 2,7 procent om året. Forskellen mellem rig og fattig er med andre ord blevet større. Den stigende indkomstilighed har blandt andet vist sig ved, at antallet af fattige defineret ud fra EU's fattigdomsgrænse er steget fra 166.000 personer i 1995 til 238.000 personer i 2003, svarende til en stigning på 43 procent på kun otte år. Baggrunden for den stigende indkomstilighed er først og fremmest de stigende boligpriser samt de stigende aktiekurser i perioden.

Da 2003 er det sidste år, hvor der foreligger detaljerede indkomstoplysninger fra er det desværre ikke muligt at lave en

præcis opgørelse over udviklingen i uligheden frem til 2005. Der er imidlertid en række forhold, som med stor sikkerhed har betydet, at uligheden er fortsat med at stige fra 2003 til 2005. Det drejer sig først og fremmest om de fortsat stigende boligpriser og stigningen i aktiekurserne. Dertil kommer, at både ejendomsværdiskattestoppet og lettelserne i indkomstskatten ligeledes trækker i retning af stigende indkomstilighed fra 2003 til 2005. Disse forhold medfører samlet set, at indkomstiligheden fortsætter med at stige med uformindsket styrke i 2004 og 2005.

I løbet af et livsforløb oplever den enkelte normalt store årlige skift i indkomsten, f.eks. i forbindelse med afslutning af en uddannelse, ved ledighed, sygdom, pensionering mv. Denne indkomstmobilitet medfører, at den indkomstmæssige ulighed er mindre, når den måles over en længere årrække. Det fleksible danske arbejdsmarked med lave ansættelses- og afskedigelsesomkostninger bidrager i sig selv til en forholdsvis høj mobilitet på grund af hyppige skift mellem ledighed og beskæftigelse. Omvendt indebærer det høje dagpengeniveau – sammenlignet med andre lande – at der lægges et loft over såvel indkomstmobiliteten som uligheden i samfundet. I forhold til at tilstræbe en optimal ressourceudnyttelse kan der derfor argumenteres for, at en høj indkomstmobilitet er at foretrække. I det lys er det bekymrende, at en analyse i kapitlet viser, at indkomstmobiliteten aktuelt ligger på et forholdsvis lavt niveau sammenlignet med de seneste godt 20 år.